

🗨️ **Drs. Vincent Hoek**
 Enterprise Architect (EA), I-Interimrijk.nl,
 onderdeel van de Uitvoeringsorganisatie
 Bedrijfsvoering Rijk

NOG NET NIET WAAR GEBEURD...

DE FUNDAMENTEN VAN APPSTERDAM

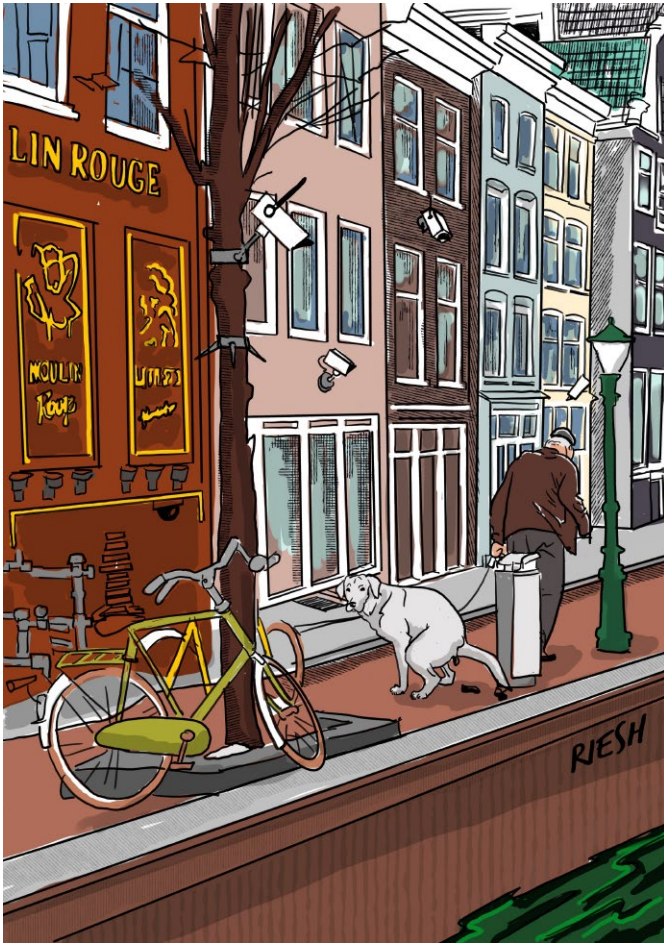
Met tikkende wandelstok slenteren oude man en jonge hond door een leeg Amsterdam. Lock-down light. "Wie laat wie nu uit, hè Fikkie?" Klinkt Ramses Shaffy uit een oud grachtenpand: "'t Is stil in Amsterdam (...) de auto's en de fietsen, zijn levenloze dingen. De stad behoort nu nog. Aan een paar enkelingen. Zoals ik. (...) die houden van verlaten straten. Om zomaar hardop. In jezelf te kunnen praten (...)". Ramzi Nasr beschrijft dezelfde straten, als hij in 'De Fundamenten' de corona tijdgeest verwoordt. Wat doe jij met de leegte? Is die doods of sereen? Is het 'lekker rustig' of uitgestorven? Is er geen heden meer, als het heden stil ligt? Hoe vul jij je toekomst in?

Nasr is gefrustreerd. Boos dat mensen plastic inzamelen, dat toch ergens wordt gedumpt. Boos op rendement denken en neoliberalisme. Milton Freedmans neoliberalisme uit de jaren '70 bepleitte de winstmaximalisatie die bedrijven wereldwijd deed netwerken. Aandeelhouderswaarde was de motor achter de globalisering. Die globalisering drong de armoede in de wereld spectaculair terug, maar wel ten koste van de Westerse middenklasse. Outsourcing hè. Diezelfde globalisering maakte de wereld kwetsbaar voor de Covid-19 pandemie. Wat sinds de lock-downs weer resulteert in een significante toename van online werken en herstructurering van toeleveringsketens. Wie kan werkt thuis. De vraag naar bandbreedte is dus geëxplodeerd, net als het gebruik van zakelijke samenwerkingsapps, zoals Zoom en Teams. Door organisaties die cultureel nog

waren ingericht op intern vergaderen en niet voor organisatie-overschrijdende samenwerking. Onze online beveiliging en operationele efficiëntie loopt hopeloos achter. Dus we worden gehackt waar we bij staan.

Neoliberalere aandeelhoudersfocus verkrampte tot verstarrend monopolistisch oligarchendom, onder de IJzeren Wet van de Oligarchie. De geglobaliseerde dataficatie luidde ook de Real Time economie in. Alles wat sneller kon, gebeurde ook steeds sneller. Dus mensen krijgen steeds kortere reactietijden op verandering. Daar zijn ze niet op gebouwd. Snelle verandering vraagt juist de operationele, analytische en data science vaardigheden die je pas krijgt als je veel leest, rekent, filosofeert en studeert. Dat redt je niet met Netflix bingen.

Kijk, mijmerde de oude man, als jij plastic inzamelt om het vervolgens te laten dumpen, dan kun je hooguit vaststellen dat de waardeketen niet doordacht is. Dat ligt niet aan het plastic. Wel aan naïviteit over waarde overdrachtmomenten in ketens. Niemand verdient geld met idealen, hooguit 'aan'. Zelfde reden dat de financiële sector klimaatambities openlijk omarmt, maar de eerste is om bijbehorende investeringen te weigeren. Dat is geen perfide houding van elitaire fascistten, maar gezond verstand. Bij elke lening hoort een juridisch afgedwongen risicoprofiel. Je geeft tenslotte meestal andermans geld uit. Nieuwe tech in een nieuwe markt is dan knetter risicovol. Iedereen wil windenergie; weinigen willen onder een windmolenpark wonen. Nog los van de impact op ons legacy elektriciteit grid, dat nog gekoppeld is aan een spaghettibak van ouwe IT. Daar moet

je niet boos om worden, daar moet je beter over nadenken. Niets nieuws onder de zon.

De Mens heeft altijd geworsteld met de spanning tussen rede en emotie, tussen economie en cultuur, tussen oorlog en vrede, tussen klasse en identiteit. Thomas Hobbes pleitte in zijn boek 'Leviathan' voor de Rede als basis voor stabiel Bestuur en politiek discours op gronden van intersubjectiviteit. Hobbes had net de emotionele Dertigjarige Oorlog meegemaakt. Het was diezelfde Rede die in de 18e eeuw bijdroeg aan de passies van de Franse Revolutie, die Napoleon Bonaparte met doordacht (mis)informatiemanagement wist te kanaliseren. Het probleem met emotionele mensen is domweg dat zij niet meer logisch kunnen nadenken.

Zodra gebeurtenissen zich snel ontploffen en emoties opeenvolpen, verdwijnt gezaghebbend perspectief op de werkelijkheid. Breng deze realiteit aan de kook met wat sociale media echo-kamers en een snuffje botnets en het is niet gek dat de meningen passioneel worden. Mensen zijn nu eenmaal beter in het zoeken van vage aannamen die een simpele verklaring aannemelijk maken, dan in het rustig vaststellen van intersubjectief geverifieerde feiten, die een voorzichtige theorie onderbouwen onder de spelregel van 'agree to disagree' en falsificatie. Passie gaat arm in arm met (angst voor) geweld en dat lokt juist geweld uit. Niet voor niets is er een statistisch significan-

“Snelle verandering vraagt juist de operationele, analytische en data science vaardigheden die je pas krijgt als je veel leest, rekt, filosofeert en studeert. Dat redt je niet met Netflix bingen.”

te correlatie tussen de intensiteit van sociale media gebruik en haatmisdrijven rond het besproken onderwerp. Neem nou Twitter; dat draait op 'Volgers'. Wetenschappers 'volgen' niemand, maar verifiëren peer-reviews.

De jonge hond piste tegen een bushokje, waarop Alexander Klöppings poster stond van de Twitter fittie tussen de Belgische viroloog Marc Van Ranst en Viruswaarheid-voorman Willem Engel. De politieke vraagstukken die 'De Fundamenten' beschrijft, kunnen niet anders dan via strikt rationele modellering worden opgelost. Als jij geen plastic gedumpt wilt zien, zul je vooraf de keten zo moeten modelleren dat het nergens goedkoper wordt om te dumpen. Bijvoorbeeld door dat plastic via pyrolyse om te zetten in vliegtuigbrandstof, of om te zetten in grondstof voor 3D printers.

Instant reacties hebben voorrang gekregen op bedachtzame beoordeling. Met als gevolg dat emotionele sensatie, zoals verontwaardiging, geloofwaardiger is geworden dan bewijs. Snelheid en impact van meningen winnen in een genetwerkte samenleving van objectiviteit. Het Holen Mens brein is nu eenmaal bedraad voor snelle reactie: een hollenbeer bijt snel! De Quarantaine Mens kan weinig anders doen dan baden in een constante informatiestroom. Net als een emotionele puber luistert hij dan niet bepaald naar een rationele meerdere. In feite is de mensheid full circle gekomen: weg is de veilige cocon waarin wij opgroeiden. Het land van Zwiebertje, waar De Burgemeester gezag had en traditie 'eigen' is, is niet meer. Populisme, 'post-truth' en 'tribalisme' drijven op emotie. Niet op rustige ratio. Dataficatie laat uitersten vervloeien. Als jouw lichaam gemaakt is voor de IJstijd, met een zenuwstelsel dat sensaties omzet in fight or flight impulsen, is het niet gek dat virtuele impulsen, zoals Fake News leiden tot echte

nervositeit. Online aandacht gemeenschappen en hun offline fysieke uitingen zijn de nieuwe stammen, die de rust brengen van het collectief. Met eigen symbolen, eigen uitingen, eigen discussiefora... eigen emoties... die zich dankzij # uitstekend lenen voor real time sentimentanalyse. Dankzij de gedragsgegevens die de emotionele mens oh zo gemakkelijk weggeeft voor objectieve meting.

Een onzichtbaar virus dwingt tot de rationele beslissing om de straten zichtbaar leeg te maken. Wat leidt tot meetbare emoties die voortkomen uit objectieve overlevingsinstincten. Die mede hierdoor informatiestromen in het leven roepen, die meestal in strijd zijn met verifieerbare feiten. Het rendement denken dat Nasr bevraagt, is uitvloeisel van de ratio die gevoelens van wederzijdse angst en achterdocht juist hielp uitbannen, waardoor kooplieden en wetenschappers conform de wetenschappelijke methode indrukken waarde vrij registreren en bespreken, om overdrijving en vertekening te voorkomen. Dit gaf de voorspelbaarheid waardoor men risico's durfde te nemen, die de ontdekkingsreizen mogelijk maakte. Juist ons vermogen om gevoelens te scheiden van observaties bracht ons welvaart en vaccins. Terwijl gevoelens van nostalgie, wrok, woede en angst ons alles weer laten verliezen. Een samenleving die het gezag van feiten erkent, moet beroepen en instellingen vieren die buiten de strijd van politiek, sentiment of mening staan. Dat is géén 'neo-liberale elite'. Denigratie van expertise is slechts een symptoom van de problemen die Ramzi Nasr beschrijft, maar geen oorzaak. De wereld is niet maakbaar. Omstandigheden bepalen drijfveren. Natuurlijk verdoezelen objectieve economische groei indicatoren de rauwe randjes. De 21ste eeuwse Sans Culottes die

de race niet kunnen bijbenen worden niet gemeten in termen van waardevolle bijdrage. Het zijn wel degenen die geen woningen meer kunnen betalen. Dit levert een andere meetbare realiteit op van ongelijkheid in termen van objectieve behoeften en eisen, status en zelfrespect, met meetbare indicatoren rond gezondheid, pijn en levensverwachting. Dankzij data kan nu zo snel tot kennis en besluitvorming binnen samenwerkingsnetwerken gekomen worden, dat publieke overeenstemming, laat staan breed gedeeld begrip, buitenspel is gezet. De waarheidsduiding is verschoven van de neutrale expert naar algoritmen. Trends worden real time afgeleid uit de datapatronen van geluiden, beelden, teksten... Een speeltuin voor de een, een reden voor posttraumatische stress voor ander. Objectiviteit dankzij intersubjectiviteit, verliest het tegenwoordig snel van intuïtie en extrapolaties. Gaat de koers van de Bitcoin naar boven of beneden? Aandelen of flowtrade?

De Mens is gebouwd op splitsecond inschatting van een situatie. Als de complexe dynamiek van de samenleving inmiddels logisch gemodelleerde algoritmen vereist, om ook maar een begin van intersubjectiviteit te kunnen bewerkstelligen... dan heeft de moderne datascientist de rol gekregen van de Sjamaan uit de IJstijd. Waarheidsduiding dankzij rituelen die door de rest van de holbewonersclan absoluut niet worden begrepen, maar wel hun leven bepalen. Welkom in de tijd dat rationaliteit en emotie niet meer te scheiden zijn."

Fikkie hurkte en poept. Duidelijk opgelucht.